

PANTAILA TXIKIAN

Gaizka Izagirre Brosa

Sagar hozkatuaren urtea

2020-2021 urte bitartean, ekoizpen kopurua handitzea- rekin batera kalitatean ere au- rrerapausoak nabari zitezkeela aitortu behar dut. Aurtengoa, ordea, plataforma sortu zene- tik urterik onena dela esango nuke; are gehiago, 2022an es- treinatu diren telesail guztien artetik, onenak, beraiek estre- inatu dituzte. Adi honako izen- buruei:

Black Bird

(6 atal)

“Mindhunter” edo “True De- tective” telesailen erako pro- posamenak gustuko baditu- zue, adi honi. Telesaila osatzen duten osagarriekin hasiko naiz. Gidoilaria: Dennis Leha- ne; bere eleberriak sarritan egokitu dituzte eta arrakasta handiko filmak izan dira –“Mystic River”, “Gone Baby Gone”, “The Drop” edo “Shutter Island”, besteak bes- te–. Soinu banda: Mogwai tal- de eskoziarrak konposatua. Aktore zerrendan izen ezagu- nak: Taron Egerton, Greg Kin- near eta erne, Ray Liotta, hil aurretik egin zuen azken lane- tariko bat. Generoa: thrillerra eta kartzelako drama. Zer gehiago behar duzue? Premi- sarekin jarraituko dut, zentzu- gabea dirudien arren, beneta- ko gertaeretan oinarritzen den telesaila baita hau. Jimmy Kee- ne (Taron Egerton) droga trafi- katzaileari hamar urteko kar- tzela zigorra ezarri diote; kartzelan sartu eta hilabete gutxira, ordea, bi aukera pro- posatuko dizkiote: bata, dago- en tokian jarraitu eta hamar urteak oso-osorik betetzea.

Sagar hozkatuaren plataforma, Apple TV+ alegia, 2019ko azaroaren 1 ean jarri zen martxan. Lehen urte horietan, erdipurdiko ekoizpenak egiteaz gain, norabi- de finkorik gabe nabigatzen ari ziren sentsazioa trans- mititzen zuten une oro. Izen ospetsuak agertzen ziren proiektuak aurkezten, baina funtsean oinarri sendorik gabeko izenburuak sortzen zituzten. Hiru urteren ostean gauzak hainbeste aldatu dira, ezen une hone- tan, kalitateari dagokionez behintzat, beren lehiakide askoren aurretik kokatuko nituzkeen.

bestea, aske utziko dute baldin eta segurtasun goreneko espe- txe batean sartu eta Larry Hall ustezko serieko hiltzailearen lagun egiten bada. Zertarako? Hainbat hilketa aitortzea lor- tzeaz gain, neska batzuen gor- puak non lurperatu dituen ja- kiteko. Generoaren ezaugarri den polizia ikerketa ere topa- tuko duzu jakina, baina thril- ler horietako bat da, Dehanek zehaztasun milimetrikoz ida-

tzitako elkarrizketetan oinarri- tzen dena. Telesailaren zimen- duak Jimmy eta Larryren arte- ko elkarrizketetan ezartzen dira –hemen “Mindhunter” te- lesail bikainarekin gogoratzea saihetsezina da– eta bien arte- ko harremana katuaren eta sa- guaren arteko jokoa bilakatu den arren, bietako batek baka- rrik daki jolasten ari direla.

Prehistoric Planet

(5 atal)

Dinosauroen mundua maite baduzu, adi honi. Zerrendako dokumental bakarra da, baina sartu egin behar izan dut, hain iruditu zait berezia. Tira, doku- mental hutsa baino gehiago, dinosauriei buruzko fikziozko telesail dokumentala dela esa- tea zehatzagoa iruditzen zait. David Attenborough narra- tzaile dela –naturari buruzko zientzia dibulgatzaile handie- netarikoa–, BBC Studios Natu- ral History Unit-ek ekoitzia eta Hans Zimmer maisuaren soi- nu bandaren laguntzaz 66 mi- lioi urte atzera eramango gai- tu –Kretazeora alegia–, lan ikusgarri honek, bost habitat ezagutzero: “Kostaldeak”, “Ba- samortuak”, “Ur geza”, “Mundu izoztuak” eta “Basoak”. Tekno- logiaren eta efektu berezi foto- errealisten laguntzaz, erreali- tatearen mugak lausotzea lortzen duen lana da, aho za- balik uzteko modukoa.

For All Mankind

(3 denboraldi, bakoitzak 10 atal)

Gerra Hotza Ilargian. Horrela laburbilduko nuke telesail ho-

nen mamia. Istorioa errealtate alternatibo batean hasten da garatzen, non sobietarrek Ilargira iristeko lasterketa amerikarrei irabazten dieten. Ukronia batean kokatzen gaituela esan daiteke, beraz. Gertaera zehatz hori salbu, 70eko hamarkadako unibertsoa gure bera da, baina hortik aurrera tximeleta efektua bailitzan dibernitzen hasiko da, gertaera jakin horrek ondorengo hamarkadaka guztiak betiko aldatuko dituen arte. Arrazaren araberrako bereizketa, emakumearen gutxiespena, homosexualen jazarpena eta Gerra Hotzaren paranoia ere erakusten ditu. Aitzakiaren bat jarri beharko banio, ikuspegi “amerikarregia” duela esango nuke. Aurten 3. denboraldia estreinatu dute, eta 4.a ere egongo dela baieztatu dute.

Slow Horses

(6 atal)

Atal bakoitza “Strange Game” (joko arraroa) izeneko abestia- rekin hasi eta amaitzen da, Mick Jaggerrek telesailerako bereziki konposatu eta historiaren espirituarekin bat egiten duen sintonia itsaskorra. Espirituarekin eta, jakina, gerora ikusi dugun tonuarekin eta giroarekin bat egiten lagunduko diguna. Slough House –Zingirako etxea– Londresko kale ilunenetan ezkutatuta dagoen bulego baten izena da. Ezkutatuta, MI5ekoa delako (barne segurtasunaz ardurtzen den Erresuma Batuko inteligentzia zerbitzua), eta «zingira» ezizena, bertako langileak aurreko misioetan porrot egin zuten agenteak dirrelako, lehen mailako eginkizunetatik baztertuak izan di-

Apple TV+ plataformak kalitatezko proposamenak aurkeztu ditu aurten.

ren agenteak, egoera prekarioan ari direnak. Taldearen burua Jackson Lamb dugu, itxura kaskarrekoa, zikina, jasanezina, alkoholikoa, manipulatzailer, baina baita gupidagabea eta oso eraginkorra ere, Gary Oldmanek maisuki gorpuzten duena. Talde supremazista bategazte pakistandar bat bahitzen duen unean hankaz gora jarriko du Zingira eta noski Britainia Handiko inteligentzia zerbitzua. Hortik aurrera, akziozko espioitza thrillerren osagarriak erabiliz eta ironia zein umore beltz pintzelkadak, katu eta saguaren jokoan murgiltzen gaituen telesail adiktibo batean barneratuko zara.

Severance

(9 atal)

Aurten gehien harritu nauen proposamena eta guztietatik biribilena eta originalena zalantza, izpirik gabe. “Black Mirror” eta “The Office” telesailen elementuak koktel ontzi batean sartuko bagenitu, “Severance”-ren tankerako zer-bait aterako litzateke. Lehena, gaiarengatik eta zabaldu nahi den gizarte kritikarengatik. Bizitzeko lan egin ala lan egiteko bizi? Bigarrena, aldiz, agerikoa, ofizina batean girotzen delako, enpresa batean, eta umore dosi txikiak badituelako –“The Office” askoz ere dibertigarriagoa da, jakina, honakoa ez delako umorezko telesaila, gehiago baitu thriller psikologikotik. Mark Scout-ek lantalde bat zuzentzen du Lumon Industries deituriko enpresan. Bertako langileak prozedura kirurgiko baten eraginpean daude –printzipioz beren borondatez–, zeinaren eraginez beraien oroitza-

penek lan eremua eta bizitza pertsonala guztiz bereizten duten. Alegia, lanean dauden birtartean ez dutela bizitza pertsonaleko ezer oroitzen, ezertxo ere ez; ez dakite non bizi diren, familiarik duten ala ez edo zoriontsu ala triste bizi diren, esaterako. Laneko atepak gurutzatu eta bizitza pertsonalera bueltatzen direnean, aldiz, alderantzizkoa gertatzen da. Badakite fisikoki non egiten duten lan, jakina, beraiek hala nahi dutelako baitoaz bertara, baina ez dakite zer lan mota egiten duten, zeintzuk diren lankideak, lana gorroto duten ala ez eta abar. Lanaren eta bizitza pertsonalaren arteko oreka makabro eta harrigarri honetan kokatzen den esperimentu ausart hau zalan-tzan jartzen hasten den unean, ordea, Mark misterioz beteriko espiral batean murgilduko da. Gai eta istorio original honi, gainera, Ben Stillerrek maisuki zuzentzen duen lehen mailako aktore zerrenda gehitu behar zaio: Adam Scott, Patricia Arquette, Dichen Lachman, John Turturro eta Christopher Walken, besteak beste. Estetikoki ere txundigarria iruditu zait. Erakargarritasun nagusietako bat Stillerrek mikromundu bat sortzea lortu duela da. Depar-

tamentu bakoitza ekosistema propioa da, eta bertan barne-iraultzak, liskarrak eta ustekabeko adiskidetasunak ere gertatzen dira. Guztia da hain aseptikoa, hain txukuna, hain garbia, hain zuria, baina era berean jariatzen duen lurrina hain dago faltsukeriaz bete eta hain da artifiziaia, non ikusle gisa oso deseroso sentiarazten zaituen, aztoragarria izateraino. Lagunartean eta familian eztabaidak piztuko dituen harribitxia.

Shining Girls

(8 atal)

Serieko hiltzaileei buruzko ikerketa telesail asko daude. Baita zientzia-fikziozko edo fantasiakoak ere, non denboraren eta pertzepzioaren kontzeptuarekin jolasten duten. Bi gai eta generoak hemen bezala uztartzen dituenik, ordea, gutxi ezagutzen ditut; “Zodiac” eta “Dark”-en arteko zerbait irudika ezazu, eta emaitza “Shining Girls” izan liteke. Kirby Mazrachi da protagonista (Elizabeth Moss). Chicagoko egunkari bateko artxibozaina, kazetari bihurtzeko ametsa bertan behera uzten duena, orain urte batzuk, ezezagun

batengandik jasan zuen eraso basati baten ondorioz, ondorio psikologiko larriak utzi dizkiolako. Kirbyk jakiten duenean duela gutxiko hilketa batek bere erasoarekin lotura izan dezakeela, Dan Velazquez (Wagner Moura) kazetariarekin bat egingo du erasotzailea aurkitzeko. Krimenen mundu iluna gustuko baduzu baina zerbait desberdina ikusteko gogoz bazabiltza telesail hau aukeratu.

Pachinko

(8 atal)

“Pachinko”-ren istorioak XX. mendean zehar mugitzen gaitu Koreak Japoniaren inbasioan bizi izan zuen errealitatearen zati bat ezagutarazteko. Sunjaren begietatik egiten du bidaia hori, 1920ko hamarkadan hasi eta 1989ra arte. Testuingurua hain zabalaz izanda ere, tonua nahiko intimista da. Debekatutako maitasun batekin hasten den istorio epiko eta intimoa kontatzen du, Korearen, Japoniaren eta Ameriketako Estatu Batuen artean bidaiatzen duen kontakizun bihurtu arte; gerra eta bakea, maitasun eta galera... era guztietako osagarriak topatuko dituzu telesail honetan.

Hau guztia oso interesgarria izanik ere –are gehiago gertaera historiko horien inguruan dugun ezjakintasuna kontuan hartuta–, gaia ez da telesail honen bertuterik handiena; urteko telesail onenatarikoa bihurtzearen arrazoi nagusia kontatzeko modua da, istorio hori, intimoa eta

orokorra aldi berean, nola pantailaratu duten alegia. Testuinguru horretaz baliatuz, belaunaldi oso baten erretratua egiten du, beren seme-alabak eta bilobak aurrera ateratzeko sufritu eta ahal zuten guztia egin zuten emakume korearren. Melodramarako joera duen garaiko drama gisa definituko nuke. Familia baten exodoaren eta identitatearen erretratua da, batez ere arbasoen kultura menderatu, mespretxatu, galdu eta erbesteratu denean. Muntaia lan paregabeaz baliatuz, paraleloan kokatzen ditu gertaera guztiak, denboran etengabeko jauziak eginenez. Hauek, nahasgarriak izan beharrean, ezinbesteko bihurtzen dira osotasuna hobeto ulertzeko, iraganaren eta orainaren arteko oihartzunak etengabe entzuten baititugu, eta bata bestearikiko duen eraginaz kontziente gara une oro. Atalak igaro ahala, solte geratzen diren hariak lotzen ditugu eta narrazio sendoari esker une emozionalak eta estetikoak biderkatu egiten dira. Ezinbestekoa.

